

■ ■ ■ De kasverrichtingen in 2007 van de Federale Overheid volgens de algemene schatkisttoestand

JACOBS Petrus Ludo
Adviseur-generaal van Financiën

ABSTRACT ■ ■ ■

The article gives an overview of the transactions recorded on a cash basis in the Monthly Treasury Statement 2007 supplied by the Treasury of the Federal Finance Office.

The main reasons behind the 2007 deficit of 3,78 billion euro are analysed and compared with the 2006 situation.

The link with the official Treasury debt is also made.

JEL Codes: H63

Key words: National Budget, Debt, Debt Management

op basis van de kasverrichtingen opgetekend in de Maandelijkse schatkisttoestand, gepubliceerd door de Administratie der Thesaurie van de FOD Financiën, blijkt voor het jaar 2007 een kastekort van 3,78 miljard.

Naast de globale cijfermatige voorstelling van de grote aggregaten die aan de basis liggen van het begrip “netto te financieren saldo”, zowel voor 2007 en 2006 (punt 1), geeft punt 2 een meer gedetailleerde analyse van het kassaldo. Hierbij wordt uitgegaan van de twee grote onderscheiden blokken, enerzijds het kassaldo op de begrotingsverrichtingen, anderzijds het saldo op de extra-budgettaire kasverrichtingen. Specifiek wat betreft de fiscale ontvangstenzijde van de begroting wordt in punt 4 dit onderwerp vanuit de ruime optiek der totale fiscale ontvangsten bekeken om van daar uit over te gaan naar de optiek rijksmiddelen, zoals gehanteerd in de maandelijkse schatkisttoestand ter bepaling van het netto te financieren saldo.

De variatie in de nominale schuld wordt echter niet uitsluitend bepaald door het netto te financieren saldo van het betrokken jaar. Daartoe dienen een aantal overgangselementen toegevoegd te worden; dit wordt besproken in punt 3.

Punt 5 tenslotte geeft een bondig overzicht van de toestand van de federale staatsschuld per einde 2007.

Voor het jaar 2007 beliep het netto te financieren kastekort volgens de maandelijkse schatkisttoestand een bedrag van 3,78 miljard en lag daardoor met 0,27 miljard onder het jaarresultaat 2006 van -4,05 miljard. In verhouding tot het BBP¹ beloopt het tekort voor 2007 aldus 1,14 % tegen -1,28 % voor het jaarresultaat 2006.

De hiernavolgende tabel geeft de algemene schatkisttoestand weer voor de jaren 2006 en 2007, dit volgens de grote samenstellende aggregaten zoals die hierna meer in detail zullen besproken worden.

Tabel 1
algemene schatkisttoestand - 2006 en 2007 (op kasbasis)

	(miljoenen euro)			
	JAAR		Verschillen	
	2006	2007	absoluut	In %
1. <u>BEGROTINGSONTVANGSTEN</u>				
- fiscale	39.657,0	40.773,8	1.116,8	2,8
- niet-fiscale	3.093,2	3.049,5	-43,7	-1,4
<i>Totaal ontvangsten</i>	<i>42.750,2</i>	<i>43.823,3</i>	<i>1.073,1</i>	<i>2,5</i>
2. <u>BEGROTINGSUITGAVEN</u>				
- op vorig jaar	387,3	992,8	605,5	156,3
- op vorig jaar transport	80,8	62,8	-18,0	-22,3
- op huidig jaar	41.410,7	42.883,6	1.472,9	3,6
- op huidig jaar transport	1.723,5	1.844,9	121,4	7,0
<i>Totaal uitgaven</i>	<i>43.602,3</i>	<i>45.784,1</i>	<i>2.181,8</i>	<i>5,0</i>
3. <u>BEGROTINGSRESULTAAT</u>	-852,1	-1.960,8	-1.108,7	-130,1
4. <u>ANDERE VERRICHTINGEN</u>				
a. derdengelden totaal	-1.609,0	1.461,8	3.070,8	190,9
waarvan fiscale federaal.	-351,9	478,5	830,4	236,0
fiscale gewesten en gemeenschappen	46,5	-81,1	-127,6	-274,4
andere	-1.303,6	1.064,4	2.368,0	181,7
b. kasverrichtingen & derdengelden	-1.507,7	-2.901,1	-1.393,4	-92,4
Post				
c. emissieverschillen	24,3	-268,7	-293,0	-1.205,8
d. delgingsverschillen e.a.	-108,4	-113,6	-5,2	-4,8
<i>Totaal andere verrichtingen</i>	<i>-3.200,8</i>	<i>-1.821,6</i>	<i>1.379,2</i>	<i>43,1</i>
5. <u>NETTO TE FINANCIEREN SALDO</u>	-4.052,9	-3.782,4	270,5	6,7

1 BBP voor 2006 : 316,62 miljard
BBP voor 2007 : 330,80 miljard

Het netto te financieren saldo wordt gevormd door de financiële kasverrichtingen van twee grote blokken, enerzijds door het resultaat van de verrichtingen aan te rekenen op de rijksmiddelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting (met uitzondering van het gedeelte betreffende de terugbetalingen en aflossingen van de rijksschuld en de begroting nummer 52, financiering van de Europese Unie²) en anderzijds door het kasresultaat op de extra-budgettaire verrichtingen (de “andere verrichtingen” zoals genoemd in de officiële maandelijkseschatkisttoestand, of ook wel de schatkistverrichtingen genaamd).

Het jaartekort 2007 van 3,78 miljard wordt voor 52 % (- 1,96 miljard) veroorzaakt door de budgettaire kasverrichtingen terwijl het restant van 48 % (- 1,82 miljard) te wijten is aan de extra-budgettaire verrichtingen op kasbasis. Deze toestand is volledig verschillend van de oorzaakverdeling zoals geregistreerd in 2006 : toen waren de budgettaire verrichtingen slechts voor 21 % verantwoordelijk voor het globaal netto te financieren kastekort van 4,05 miljard en lag het grootste gedeelte van tekortoorsprong, namelijk 79 %, bij de extra-budgettaire verrichtingen.

2.1. Het kassaldo op de begrotingsverrichtingen

Op basis van de kasverrichtingen op de rijksmiddelen- en de departementale uitgavenbegrotingen² blijkt voor het jaar 2007 een kastekort van 1,96 miljard, zijnde een verslechtering met 1,11 miljard ten overstaan van het tekort van 0,85 miljard geregistreerd voor het kasjaar 2006.

Deze verslechtering met 1,11 miljard wordt echter verlaagd tot een niveau van 0,68 miljard indien rekening gehouden wordt met de incalculatie van de boekingsvertragingen en verschuivingen die opgelopen werden op het vlak van de fiscale ontvangsten per einde 2007. Het hiervoor vermelde aandeel van het kassaldo op de begrotingsverrichtingen in het globaal netto te financieren saldo van 52 % (- 1,96 miljard), berekend vóór correctie met de boekingsvertragingen en verschuivingen, valt hierdoor na correctie met deze vertekenende elementen terug tot 40,6 % (ipso facto stijgt hierdoor het belang van het kastekort op de extra-budgettaire verrichtingen van 48 % vóór correctie naar 59,4 % na toepassing van deze belangrijke correcties).

2 In de kastoestand wordt de bijdrage van België in de vierde middelenbron (de BNI-bijdrage) van de Europese Unie als een schatkistverrichting behandeld. Op kasbasis lopen de uitgaven (en ontvangsten) in verband met de Europese Unie immers via een stelsel van orde- en thesaurierekeningen, terwijl budgettair (begroting nummer 52 – FOD Financiën, voor de financiering van de Europese Unie) de kredietbenutting van de BNI-bijdrage pas na afloop van het begrotingsjaar gebeurt ter regularisatie.

2.1.1. De rijksmiddelenontvangsten

Vóór correctie met de evolutie in de achterstallige boekingen registreren de fiscale rijksmiddelenontvangsten een toename met 1,12 miljard of 2,8 %³. Na correctie met voormelde factoren van achterstallige boekingen en verschuivingen (die het kasjaar 2006 niet beïnvloedden maar voor het kasjaar 2007 wel een niveauverhogende weerslag van 439 miljoen betekenen) verhoogt deze toename van 2,8 % verder tot een verhoging in de fiscale rijksmiddelen met 1,56 miljard of 3,9 %. Voor een nadere analyse van deze ontvangstgegevens wordt verwezen naar het punt 4 hierna.

Op het vlak van de **niet-fiscale rijksmiddelenontvangsten** zagen deze in het kasjaar 2007 hun niveau slechts met 44 miljoen lager liggen ten overstaan van het jaar ervoor; daar waar in het jaar 2006 een bedrag van 3,09 miljard ontvangen werd, kende het kasjaar 2007 een ontvangst van 3,05 miljard. Ondanks dit praktisch gelijk liggen van ontvangstniveau bleek de samenstelling van deze niet-fiscale ontvangsten toch totaal verschillend.

Zo werden de ontvangsten in het kasjaar 2007 vooral beïnvloed door de volgende elementen (in volgorde van belangrijkheid van het in 2007 in kas ontvangen bedrag) :

- de grootste ontvangst aangerekend op de niet-fiscale rijksmiddelen betreft het bedrag van 480 miljoen ten titel van inningskosten terugbetaald door de Europese Gemeenschappen ten laste van de voor hun rekening uitgevoerde ontvangsten. Het betreft hier een aandeel van 25 % van de traditionele eigen middelen gestort aan de E.G., zijnde de douanerechten, de landbouwheffingen en de suikerbijdragen. Ten overstaan van het kasjaar 2006 vertegenwoordigt deze rubriek een verhoging met 47 miljoen. In dit verband dient opgemerkt te worden dat traditioneel deze ontvangst in de maand december overgeboekt wordt vanuit het blok der extra-budgettaire verrichtingen (waarin de kasverrichtingen met de Europese Unie geregistreerd worden). Op kasvlak heeft deze overboeking aldus geen invloed op het netto te financieren saldo maar de vordering van Europa op de Belgische tegoeden wordt dan wel met het betrokken bedrag verminderd.
- de tweede grootste ontvangst in het kasjaar 2007 betrof de opbrengst van de verkoop van de Belgische ambassade in Tokio. De opbrengst hiervan beliep een bedrag van 418 miljoen en werd in twee gedeelten betaald : een voorschot van 84 miljoen in februari 2007 en het restant van 334 miljoen in december 2007.
- inzake het winstaandeel te storten door Belgacom aan de Staat werd in 2007 een bedrag van 371 miljoen geïnd wat 54 miljoen hoger ligt ten overstaan van de ontvangst van 317 miljoen in 2006.
- in het kader van de oprichting van een vastgoedbeleggingsvennootschap met vast kapitaal (BEVAK in het Nederlands, SICAFI in het Frans) waarin een gedeelte van het gebouwenpatrimonium, dat eigendom is van de federale Staat, ingebracht wordt, heeft de Schatkist een bedrag van 343 miljoen in kas geïnd.

3 In dit verband dient opgemerkt te worden dat voor het jaar 2007 nog geen definitieve cijfers beschikbaar waren voor de ontvangsten geïnd door de administratie der Douane en Accijnzen, dit ingevolge comptabiliteitsmoeilijkheden teweeg gebracht door de invoering van het Enig Kantoor Douane en Accijnzen.

- de techniek van de effectisering van fiscale schuldvorderingen, waarbij de Belgische Staat een gedeelte van de uitstaande fiscale achterstand verkoopt aan een effectiseringsvehikel, bracht voor het kasjaar 2007 een bedrag op van 162 miljoen wat, ten overstaan van de ontvangst van 712 miljoen geïnd in het kasjaar 2006, een daling vertegenwoordigt met 550 miljoen.
- op basis van het aandeelhouderschap van de Belgische Staat in de Nationale Bank van België ontvangt de Schatkist elk jaar een aandeel in het resultaat van de NBB. Voor het kasjaar 2007 resulteerde dat in een kasontvangst van 110 miljoen wat 102 miljoen lager ligt ten overstaan van het bedrag van 212 miljoen verworven in het kasjaar 2006.

In dit verband is het nuttig op te merken dat voor de niet-fiscale ontvangsten de maand december traditioneel (zowel kwantitatief als relatief) een belangrijke maand is, dit in het kader van de mogelijkheid om in de laatste maand van het jaar sturing te kunnen geven om het beoogde jaarresultaat qua begrotingssaldo op die manier meer te benaderen. De niet-fiscale ontvangsten van de maand december 2007 vertegenwoordigen aldus 38 % van het jaarresultaat. Voor 2006 beliep die verhouding 31 %.

2.1.2. De algemene begrotingsuitgaven

De verhogingen op het vlak van de rijksmiddelenontvangsten worden voor een variatiebedrag van 2,18 miljard teniet gedaan door verhoogde kasbetalingen op het vlak van de departementale uitgavenbegrotingen. Deze nemen namelijk toe van een niveau van 43,60 miljard voor het kasjaar 2006 naar een bedrag van 45,78 miljard voor het jaar 2007, hetzij een absolute toename met 2,18 miljard en een relatieve toename met 5,0 %.

■ ■ ■ Tabel 2 ■ ■ ■
budgettaire kasuitgaven – 2006 en 2007

	(miljoenen euro)		
	2006	2007	Variatie
Dotatiën	433	451	+ 18
Kanselarij Eerste Minister	99	91	- 8
Budget en beheerscontrole	23	26	+ 3
Personeel en organisatie	51	51	-
Informatie- en communicatietechnologie	25	26	+ 1
Justitie	1.379	1.487	+ 107
Binnenlandse Zaken	439	556	+ 117
Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking	1.178	1.363	+ 185
Landsverdediging	2.570	2.861	+ 291
Federale Politie	1.498	1.531	+ 33
Financiën	1.563	1.583	+ 20
Regie der Gebouwen	568	555	- 13
Subtotaal gezagsdepartementen	9.826	10.582	+ 756
Pensioenen	5.736	6.944	+ 1.208
Tewerkstelling	711	576	- 134
Sociale Zekerheid	8.816	8.862	+ 46
Volksgezondheid	284	332	+ 48
Maatschappelijke integratie	1.060	1.172	+ 113
Subtotaal sociale departementen	16.606	17.887	+ 1.281
Economie	315	328	+ 12
Mobiliteit en Vervoer	3.237	3.538	+ 301
Wetenschapsbeleid	484	398	- 86
Subtotaal economische departementen	4.036	4.263	+ 227
PRIMAIRE BEGROTINGEN	30.468	32.733	+ 2.265
Rijksschuldbegroting (1)	13.134	13.051	- 83
TOTALE BUDGETTAIRE UITGAVEN	43.602	45.784	+ 2.182

(1) exclusief aflossingen en terugbetalingen van de schuld

Deze toename met 2,18 miljard wordt voor 79 % veroorzaakt door verhoogde primaire kasuitgaven (inclusief deze die aanrekenbaar zijn op de rijksschuldbegroting) en voor 21 % veroorzaakt door hogere kasuitgaven op het vlak van intrestbetalingen op de rijksschuld.

De **primaire kasuitgaven** belopen voor het kasjaar 2007 een totaal van 33,48 miljard, waarvan 32,73 miljard op de primaire begrotingen en 0,75 miljard primaire kasuitgaven aanrekenbaar op de rijksschuldbegroting.

■ ■ ■ Tabel 3 ■ ■ ■
primaire kasuitgaven - kasjaar 2006 en 2007

	(miljoenen euro)			
	2006	2007	Variatie	
			In miljoen	In %
- kasuitgaven op de primaire begrotingen	30.468	32.733	+ 2.265	+ 7,4
- primaire kasuitgaven op de rijksschuldbegroting	1.286	746	- 540	- 42,0
TOTAAL	31.754	33.479	+ 1.725	+ 5,4

Ten overstaan van 2006 registreren de totale primaire kasuitgaven aldus een toename met 1,73 miljard of 5,4 %. Doordat deze aanrekenbaar op de rijksschuldbegroting dalen met 0,54 miljard ten opzichte van 2006 nemen deze op de primaire begrotingen toe met 2,27 miljard of 7,4 %.

Verdere uitsplitsing naar het aanrekenbare begrotingsjaar leert dat de kasuitgaven op de primaire begrotingen, die voor het kasjaar 2007 een bedrag van 32,73 miljard belopen, bestaan uit een bedrag van 0,88 miljard aan te rekenen op de begroting 2006 en uit een bedrag van 31,85 miljard aan te rekenen op de begroting van het jaar 2007.

■ ■ ■ Tabel 4 ■ ■ ■
kasuitgaven op de primaire begrotingen – kasjaar 2006 en 2007

	(miljoenen euro)			
	2006	2007	Variatie	
			In miljoen	In miljoen
- kasuitgaven aan te rekenen op het lopende jaar	30.007	31.853	+ 1.846	+ 6,2
- kasuitgaven aan te rekenen op het vorige jaar	461	879	+ 418	+ 90,7
TOTAAL van de kasuitgaven op de primaire begrotingen	30.468	32.733	+ 2.265	+ 7,4

De kasuitgaven op de primaire begrotingen aan te rekenen op het vorige jaar kennen in 2007 bijna een verdubbeling tegenover 2006; ze stijgen namelijk met een bedrag van 0,42 miljard tot 0,88 miljard. Het is vooral op de begroting Mobiliteit en Vervoer dat de grootste kasbetalingen op vorig jaar aangerekend werden; ze bedragen namelijk in absolute waarde 0,33 miljard in 2007 en stijgen daardoor met 0,31 miljard ten opzichte van de kasbetalingen gedaan in 2006 ten laste van de begroting 2005. De belangrijkste uitgavenpost daarin betreft een bedrag van 211 miljoen betaald in januari 2007 ten gunste van het GEN-fonds (Gewestelijk Expres-Net) beheerd door de NMBS Holding. De tweede belangrijkste betaling op vorig jaar betreft een bedrag van 102 miljoen betaald ten laste van de begroting van Pensioenen. Ook het lidmaatschap van België in de Internationale Ontwikkelingsassociatie van 74 miljoen werd in 2007 betaald ten laste van de begroting 2006.

De kasuitgaven op de primaire begrotingen aan te rekenen op het lopende jaar kennen een globale toename met 1,85 miljard of 6,2 %. 60 % van deze uitgaventoename is toe te schrijven aan de begroting van Pensioenen waar naast de normale volumestijging van de pensioenlast in het jaar 2007 eveneens voor de eerste keer een dotatie van 559 miljoen voorzien werd voor de uitoefening van de wettelijke opdrachten inzake de pensioenen van de NMBS. Daarnaast nemen de kasuitgaven ten laste van de begroting van het Ministerie van Landsverdediging toe met 0,33 miljard. In deze toename zit eveneens vervat de gedeeltelijke aanzuivering van de rekening voor orde nummer 87.07.01.25. B+ van het Ministerie van landsverdediging. De ingevolge een budgettaire bijbepaling toegelaten debetstand op deze orderekening bedroeg namelijk per einde 2006 304 miljoen, waaronder een aantal uitgaven die het gevolg waren van een oneigenlijk gebruik van die rekening⁴.

De primaire kasuitgaven op de rijksschuldbegroting dalen in 2007 ten overstaan van 2006 met 0,54 miljard. Deze evolutie is het resultaat van twee tegengestelde bewegingen :

- enerzijds dalen de betalingen op het lopende jaar met 0,71 miljard vooral toe te schrijven aan het feit dat in 2006 een bedrag van 0,56 miljard gestort werd ten gunste van het Zilverfonds tegen niets (althans aanrekenbaar op de begroting 2007) in 2007 ;
- anderzijds liggen de kasbetalingen op het vorig jaar hoger met 0,17 miljard (7 miljoen in 2006 tegen 176 miljoen in 2007) daar in maart 2007 een bedrag van 0,18 miljard overgeschreven werd ten gunste van het Zilverfonds; deze overboeking werd aangerekend op de begroting 2006 en daardoor wordt deze betaling geklasseerd onder de rubriek der kasbetalingen op vorig jaar.

Naast de primaire kasuitgaven wordt het uiteindelijk begrotingsresultaat mee beïnvloed door de **betaalde intrestlasten op de rijksschuld**. Deze beliepen voor het jaar 2007 een bedrag van 12,31 miljard wat 0,46 miljard hoger ligt ten overstaan van een niveau van 11,85 miljard verwezenlijkt tijdens het kasjaar 2006. In het geheel van de budgettaire kasuitgaven belopen deze intrestlasten 26,9 % voor het kasjaar 2007 wat 0,3 procentpunt lager ligt ten overstaan van een aandeel van 27,2 % voor 2006.

Onderverdeeld per grote schuldcategorie kunnen de betaalde intrestlasten ten laste van de rijksschuldbegroting als volgt verdeeld worden :

4 Met het oneigenlijk gebruik van bedoelde rekening dient de betaling van wedden die niet aan derden werden gefactureerd, te worden verstaan. In de financiewet (artikel 12) voor het begrotingsjaar 2008 werd een limiet van 55 miljoen aan debetstand voor bedoelde rekening bepaald.

■ ■ ■ Tabel 5 ■ ■ ■
intrestlasten ten laste van de rijksschuldbegroting – 2006 en 2007

	(miljarden euro)	
	2006	2007
1. <u>Op de rijksschuld sensu stricto</u>		
- schuld op lange en middellange termijn in euro	10,94	10,87
- schuld op korte termijn in euro	0,67	1,23
- schuld in deviezen	0,08	0,07
Subtotaal	11,69	12,17
2. <u>Op de schuld van bepaalde andere instellingen (1)</u>	0,16	0,15
3. TOTAAL	11,85	12,31

(1) Amortisatiefonds van de leningen voor de sociale huisvesting, de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij en de Deposito- en Consignatiekas.

2.1.3. De primaire begrotingsuitgaven volgens de economische hergroepering

Naast de classificatie van de kasuitgaven op de primaire begrotingen aan te rekenen op het lopende jaar (die voor het kasjaar 2007 aldus 31.853 miljoen belopen) volgens het uitgevend departement (wat een ruwe functionele classificatie inhoudt) is het ook interessant deze te klasseren volgens de verschillende codes van de economische hergroepering.

■ ■ ■ Tabel 6 ■ ■ ■
economische hergroepering van de kasuitgaven – kasjaar 2007

CODES ECONOMISCHE HERGROEPERING	Bedrag in miljoenen	In % van het totaal
1. <u>LOPENDE UITGAVEN</u>		
Code 11 – lonen en sociale lasten	6.073	19,1
Code 12 - aankoop van niet-duurzame goederen en diensten	1.412	4,4
Code 13 + 14 – aankoop van duurzame militaire goederen en herstel en niet-waardevermeerderend onderhoud van wegen en waterbouwkundige werken	265	0,8
Code 2 - rente en bijdragen in toevallige exploitatieverliezen van overheidsbedrijven	0	0
Code 3 - inkomstenoverdrachten aan andere sectoren	4.860	15,3
Code 4 - inkomstenoverdrachten binnen de sector overheid	17.211	54,0
Code 0 - niet-verdeelde uitgaven	313	1,0
Subtotaal lopende uitgaven	30.134	94,6
2. <u>KAPITAALUITGAVEN</u>		
Code 5 – kapitaaloverdrachten aan andere sectoren	1.262	4,0
Code 6 - kapitaaloverdrachten binnen de sector overheid	126	0,4
Code 7 - investeringen	138	0,4
Code 8 - kredietverleningen en deelnemingen	191	0,6
Subtotaal kapitaaluitgaven	1.719	5,4
3. <u>TOTALE KASUITGAVEN OP DE PRIMAIRE BEGROTINGEN</u>	31.853	100,0

Wat onmiddellijk opvalt is dat de federale begroting voor het allergrootste gedeelte een begroting van lopende uitgaven is. Voor 2007 belopen deze namelijk 94,6 % van de totale kasuitgaven op de primaire begrotingen. Wanneer daar dan nog eens de kasuitgaven op de rijksschuldbegroting aan toegevoegd worden (die voor 95,9 % bestaan uit lopende uitgaven, namelijk intrestlasten) dan stijgt het aandeel in de lopende uitgaven nog iets verder tot 95,0 %.

Per economische code zijn dan vooral de volgende uitgavendepartementen van belang :

- de uitgaven volgens code 11 (lonen en sociale lasten) vallen uiteraard ten laste van de begrotingen met het hoogste personeelsbestand. Het zijn dan ook de departementen van Landsverdediging, Financiën en Justitie die 73 % van deze uitgavencode voor hun rekening nemen. Bij toevoeging van de uitgaven voor de federale politie neemt dit aandeel toe tot 85 %.
- parallel lopend met een hoog personeelsbestand kennen voormelde departementen ook een hoog aandeel in de uitgaven volgens code 12 waarin vooral de algemene werkingskosten en de betaalde huurgelden ressorteren.
- code 13/14 wordt volledig besteed door het Ministerie van Landsverdediging.
- de kasuitgaven volgens code 3 (inkomensoverdrachten aan andere sectoren) worden voor 79 % gedetermineerd door de departementen van Mobiliteit en Vervoer en deze van de Sociale Zekerheid. Voor het departement Mobiliteit en Vervoer betreft het vooral de bijdragen in de kosten van de exploitatie van het spoorwegnet en de vergoeding aan de Post in hoofde van de uitoefening van de taken van openbare dienstverlening die haar werden toevertrouwd. Bij het departement Sociale Zekerheid betreft het vooral de betaling van de tegemoetkoming aan gehandicapten en deze voor het gewaarborgd inkomen van bejaarden⁵.
- de kasuitgaven geklasseerd volgens code 4 (inkomensoverdrachten binnen de sector overheid) vormen de grootste uitgavencategorie binnen de economische hergroepering; ze beslaat 54,0 % van de totale kasuitgaven en wordt voor het allergrootste gedeelte (79,8 %) in beslag genomen door de begroting van pensioenen en van het departement Sociale Zekerheid. De begroting van pensioenen wordt volledig benut via uitgaven met code 4 en betreft de dotaties overgeboekt naar de Pensioendienst voor de overheidssector (PDOS). In de begroting van Sociale Zekerheid vallen hierbij vooral op : de algemene toelage ten voordele van de sociale zekerheidsregeling voor werknemers, de rijkstoelage voor het sociaal statuut der zelfstandigen en de toelagen aan de Dienst voor overzeese sociale zekerheid.
- code 0 van de lopende kasuitgaven wordt voor 93,6 % benut voor de begroting van Dotaties.
- de kasuitgaven van 1,26 miljard geklasseerd onder code 5 (kapitaaloverdrachten aan

5 Ook de bijdrage van België in de vierde middelenbron (de BNI-bijdrage) van de Europese Unie valt onder deze code 3 doch deze uitgave komt in de schatkisttoestand niet voor onder de budgettaire kasuitgaven.

Op de begroting 2007 werd voor deze Belgische bijdrage 2.174 miljoen aangerekend (geregistreerd in de maandelijkse schatkisttoestand van februari 2008).

andere sectoren) zijn voor 84,9 % toe te schrijven aan de tussenkomst van de federale overheid in de investeringen in het spoorwegnet, aangerekend op de begroting van Mobiliteit en Vervoer.

- de kasuitgaven met code 6 (kapitaaloverdrachten binnen de sector overheid) worden voor een groot gedeelte bepaald door uitgaven aan te rekenen op de begroting van de Regie der Gebouwen⁶.
- de investeringsuitgaven, geklasseerd onder code 7, zijn in de schatkistuitgaven niet zo belangrijk en vallen vooral ten laste van de gezagsdepartementen.
- onder code 8 staan de kredietverleningen en deelnemingen vermeld en betreffen vooral het lidmaatschap van België in de Internationale Ontwikkelingsassociatie en de leningen aan vreemde staten, opgenomen in de begroting van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

2.2. Het kassaldo op de extra-budgettaire verrichtingen

De kasverrichtingen die verlopen via het blok der extra-budgettaire verrichtingen geven voor het kasjaar 2007 aanleiding tot een tekort van 1,82 miljard wat 1,38 miljard lager ligt ten overstaan van het kastekort van 3,20 miljard genoteerd voor het kasjaar 2006.

Traditioneel onderscheidt de officiële kastoestand drie bestanddelen in deze extra-budgettaire verrichtingen : de derdengelden, de thesaurieverrichtingen (of “kasverrichtingen”) en de uitgifte- en delgingsverschillen⁷.

■ ■ ■ Tabel 7 ■ ■ ■
kastoestand extra-budgettaire verrichtingen – 2006 en 2007

	(miljoenen euro)		
	2006	2007	Variatie
- derdengelden	- 1.609	1.462	+ 3.071
- kasverrichtingen	- 1.508	- 2.901	- 1.393
- sub totaal	- 3.117	- 1.439	+ 1.678
- uitgifte- en delgingsverschillen	- 84	- 382	- 298
TOTAAL	- 3.201	- 1.821	+ 1.380

Vooraf door de interactie van twee belangrijke kasstromen is het opportuun om de derdengelden en kasverrichtingen samen te beschouwen. Deze twee bedoelde grote kasstromen betreffen enerzijds deze in verband met de geldstroom van de Pensioendienst voor de overheidssector (PDOS) en anderzijds deze in verband met de Europese Unie.

6 alle uitgaven van deze begroting vallen trouwens onder de codes 4 en 6.

7 In de maandelijkse schatkisttoestand zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad wordt het geheel van de extra-budgettaire verrichtingen benoemd onder de uitdrukking “andere verrichtingen” en wordt geen verder detail gegeven over de samenstellende bestanddelen. Zie bijvoorbeeld Belgisch Staatsblad dd. 27 februari 2008, blz. 12261 tot en met 12265.

De PDOS werd bij wet van 12 januari 2006 opgericht als openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, ingedeeld in categorie A als bedoeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Deze overgang naar parastatale bracht voor de maandelijkse schatkisttoestand vanaf het kasjaar 2006 een aantal wijzigingen mee :

- de niet-fiscale ontvangsten die betrekking hadden op de vroegere Administratie der Pensioenen behoren vanaf 2006 niet meer tot de rijksmiddelenontvangsten. Deze ontvangsten worden rechtstreeks gestort op de postrekening van de PDOS en worden aldus beschouwd als eigen ontvangsten van deze parastatale.
- op het vlak van de kasuitgaven op de begroting van Pensioenen worden vanaf 2006 dotaties doorgestort aan de PDOS. In 2006 werden drie grote dotaties doorgestort die verschillende maanden dekten. In 2007 werd meer gestreefd naar een maandelijkse storting van even grote dotaties. Deze ritmeverschillen in doorstorting van het ene jaar op het andere geven dan ook aanleiding tot vertekeningen in de budgettaire kasuitgaven in de loop van het jaar⁸.
- de lijn kasverrichtingen wordt sterk beïnvloed (en vertekend) door de verrichtingen die op de postrekening van de PDOS gebeuren enerzijds ten titel van ontvangsten inzake de eigen ontvangsten en de ontvangen dotaties, gestort vanuit de federale algemene uitgavenbegroting en, anderzijds, ten titel van uitgaven door de PDOS aan de directie pensioenen van de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven (CDVU) (Administratie der Thesaurie) ter regularisatie van de door deze Centrale Dienst uitgevoerde pensioenuitgaven.
- de rubriek der derdengelden in de kastoestand ondergaat de registratie van de pensioenuitgaven die door de CDVU voor rekening van de PDOS uitgevoerd worden en langs de ontvangstenzijde de door de PDOS doorgevoerde regularisatie-betalingen.

Op basis van de hiervoor beschreven methodiek worden aldus in de maandelijkse schatkisttoestand volgende gegevens verwerkt inzake de verrichtingen met de PDOS :

■ ■ ■ Tabel 8 ■ ■ ■
kasverrichtingen in verband met de PDOS – 2006 en 2007

(miljoenen euro)			
	2006	2007	Variatie
- budgettaire kasuitgaven	5.734	6.944(1)	+ 1.210
- variatie in de tegoeden op postrekening geregistreerd onder de kasverrichtingen	+ 436	-530	-966
- CDVU-verrichtingen geregistreerd onder de derdengelden			
- ontvangsten	7.614	9.684	+ 2.070
- uitgaven	8.509	8.984	+ 475
- saldo	- 894	+ 700	+ 1.594

(1) inclusief 102 miljoen aangerekend op begroting 2006 (= kasuitgaven op vorig jaar).

⁸ Zo beliepen de uiterste kasverschillen (op cumulbasis 2007 tegenover 2006) tussen deze dotatiedoorstortingen 644 miljoen (per einde april en mei 2007) en + 1.635 miljoen (per einde augustus 2007).

Specifiek voor de verrichtingen met de PDOS 2007 tegenover 2006 blijkt aldus dat de rubriek der derdengelden hiervoor positief beïnvloed wordt voor een veranderingsbedrag van 1,59 miljard en dat deze voor een bedrag van -0,97 miljard gecompenseerd wordt door de variatie geregistreerd onder de rubriek der kasverrichtingen.

Een tweede grote geldstroom betreft de verrichtingen met de Europese Unie. Ook deze transacties worden voor een gedeelte geregistreerd onder de rubriek der derdengelden en onder deze van de kasverrichtingen. Ten overstaan van 2006 geven deze verrichtingen van 2007 aanleiding tot een verbetering met 0,27 miljard in de rubriek der derdengelden en tot een hoger positief saldo van 0,07 miljard in de rubriek der kasverrichtingen, zijnde in totaal een verbetering met 0,34 miljard.

Samengevat kunnen de financiële transacties met de Europese Unie als volgt weergegeven worden :

■ ■ ■ Tabel 9 ■ ■ ■
financiële transacties met de EU – 2006 en 2007

	(miljoenen euro)		
	2006	2007	Variatie
ONTVANGSTEN			
- Invoerrechten	2.031	2.236	+ 205
- BTW en landbouwheffingen	458	459	+ 1
TOTAAL	2.489	2.695	+ 206
UITGAVEN			
- Stortingen aan Europese Unie + Europees Landbouwarantiefonds	4.263	4.099	- 164
- Overboeking inningskosten naar niet-fiscale rijksmiddelen	433	480	+ 47
- Diverse	22	7	- 15
TOTAAL	4.718	4.586	- 132
SALDO	- 2.228	- 1.890	+ 338

Naast de twee voormelde verrichtingen met de PDOS en de Europese Unie wordt de evolutie van de extra-budgettaire verrichtingen 2007 ten overstaan van 2006 ook nog gedetermineerd door volgende factoren.

- de verrichtingen geregistreerd op het toewijzingsfonds betreffende de bijdrage van de BTW aan de Sociale Zekerheid (artikel 66.37.B van de terugbetalings- en toewijzingsfondsen van de algemene uitgavenbegroting) vertonen in 2007 ten overstaan van 2006 een met 0,50 miljard beter resultaat. Daar waar bedoeld toewijzingsfonds in 2007 een resultaat van -35 miljoen boekte werd voor het jaar 2006 een resultaat van 532 miljoen geregistreerd, vooral als gevolg dat in het kasjaar 2006 voor een bedrag van 680 miljoen doorgestort werd aan het stelsel van de sociale zekerheid met betrekking tot afhoudingen van voorgaande jaren (waarvan 82% betrekking had op gelden die in 2005 hadden moeten doorgestort zijn).

- onder de fiscale derdengelden blijken de te verdelen sommen 2007 die de fiscale ontvangers geïnd hebben maar die tijdelijk nog niet op de juiste comptabele rubriek aangerekend werden (zodat deze gelden voorlopig zonder definitieve bestemming blijven), af te sluiten met een 0,37 miljard beter saldo dan vorig jaar. Deze omstandigheid staat uiteraard in nauw verband met het geheel aan geïnde maar nog niet geboekte fiscale directe belastingen die opgelopen werden op het jaareinde van 2007 (zie infra).
- onder de (andere) derdengelden worden de regularisaties geboekt die verlopen via de rekening-courant van de betalings- en terugbetalingsverrichtingen van bezoldigingen voor rekening van andere departementen, buitenlandse of internationale organismen. Het betreft hier specifiek de rekening voor orde nummer 87.07.01.25.B+ waarvan hiervoor al sprake bij de bespreking van de budgettaire kasuitgaven. De gedeeltelijke aanzuivering van het opgelopen debetsaldo op deze rekening door het Ministerie van Landsverdediging heeft voor 2007 een verbetering veroorzaakt ten opzichte van het kasjaar 2006⁹.
- daar waar de verrekening van de intrestprorata op de lineaire obligaties in 2006 een kastekort van 81 miljoen veroorzaakte (105 miljoen ontvangsten en 186 miljoen uitgaven) kende het kasjaar 2007 op dat vlak een omgekeerde beweging en sloot af met een boni aan kasontvangsten van 161 miljoen (250 miljoen ontvangsten en 89 miljoen uitgaven). In de kering vertegenwoordigt dit voor het kasjaar 2007 een verbetering met 242 miljoen.
- daar waar de verrichtingen van het Fonds voor Spoorweginfrastructuur in 2006 budgettair aangerekend werden onder de diverse uitgaven op de rijksschuldbegroting zijn deze verrichtingen in 2007 afgehandeld via de extra-budgettaire verrichtingen, meer specifiek via de rubriek der kasverrichtingen. Deze voorfinanciering¹⁰ bracht voor het kasjaar 2007 een netto-kasuitgave teweeg van 196 miljoen.
- de kasverrichtingen in verband met de inningen en de doorstorting van fiscale middelen ten voordele van de lokale besturen (de opcentiemen) en ten voordele van de subsector der gewesten en gemeenschappen (bedrijfsvoorheffing, BTW en gewestbelastingen) zorgen voor 2007 ten overstaan van 2006 voor respectievelijk een verbetering van 194 miljoen en een verslechtering van 128 miljoen.

9 Voor verder detail over het gebruik van thesaurierekeningen en orderekeningen van de Thesaurie en specifiek de aanzuivering waarvan hier sprake, zie document 834/001 van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers, 15 februari 2008.

10 Zie publicatie “De schuld van het Fonds voor Spoorweginfrastructuur” door L. BUFFEL, Documentatieblad nr. 3, 3e kwartaal 2007, Studiedienst FOD Financiën.

■ ■ ■ Tabel 10 ■ ■ ■
kasverrichtingen ten voordele van lokale besturen, gewesten en gemeenschappen
– 2006 en 2007

(miljoenen euro)			
	2006	2007	Variatie
1. <u>Opcentiemen lokale besturen</u>			
kasinningen	4.298	4.718	+ 420
kasdoorstorting	4.305	4.531	- 226
saldo	- 7	+ 187	+ 194
2. <u>Derdengelden bestemd voor de gewesten en gemeenschappen</u>			
kasinningen	33.421	35.273	+ 1.852
kasdoorstorting	33.374	35.354	- 1.980
saldo	+ 47	- 81	- 128

In de rubriek der uitgifte- en delgingsverschillen zijn het vooral de emissieverschillen die ten overstaan van 2006 zorgen voor een hogere negatieve aanpassing van de totale kasverrichtingen van de Schatkist met de nominale variatie van de rijksschuld.

■ ■ ■ Tabel 11 ■ ■ ■
uitgifte- en delgingsverschillen – 2006 en 2007

(miljoenen euro)			
	2006	2007	Variatie
- Uitgifteverschillen	24	- 269	- 293
- Dalgingsverschillen (1)	- 108	- 114	- 5
TOTAAL	- 84	- 382	- 298

(1) Onder de delgingsverschillen worden ook de (kleine) verschillen ingevolge afronding opgenomen.

Per einde van het jaar 2007 beliep het uitstaand bedrag aan rijksschuld het niveau van 285,2 miljard (inclusief een bedrag van 10,1 miljard voor beleggingen van de Schatkist op de financiële markten in het kader van haar beheersverrichtingen), tegenover een totaal van 270,6 miljard geregistreerd per einde van het jaar 2006 (inclusief 1,9 miljard voor de beheersverrichtingen). Per saldo verhoogde de rijksschuld nominaal in de loop van het jaar 2007 aldus met 14,63 miljard, daar waar deze in de loop van 2006 toenam met 1,44 miljard.

Om over te gaan van het netto te financieren saldo (zoals dat hiervoor in punt 1 gehanteerd wordt) naar de nominale variatie van het uitstaand bedrag van de rijksschuld, moeten een aantal correctiefactoren toegepast worden :

■ ■ ■ Tabel 12 ■ ■ ■

overgang netto te financieren saldo naar nominale evolutie rijksschuld – 2006 en 2007

		(miljoenen euro)	
JAAR		2006	2007
1.	Netto te financieren saldo (1)	+ 4.053	+ 3.782
2.	Wisselverschillen ("- is winst)	- 134	- 60
3.	Beheersverrichtingen	- 3.080	+ 8.162
4.	Gekapitaliseerde intresten	+ 602	+ 656
5.	Overname van schulden	-	+ 2.085
6.	Nominale evolutie van de rijksschuld	+ 1.441	+ 14.625

(1) Een netto te financieren kastekort geeft aanleiding tot een schuldtoename en wordt daarom in deze tabel als vertrekbasis met een “+” -teken genomen.

Zoals uit de tabel blijkt, beloopt de verlaging van het netto te financieren tekort voor het jaar 2007 ten overstaan van het jaar ervoor 271 miljoen, daar waar gemeten op basis van de nominale schuldevolutie een verhoging voor dezelfde periode blijkt van 13.184 miljoen. Deze afwijkende bewegingen worden vooral bepaald door de verschillende evolutie in de beheersverrichtingen en door de beduidende overname van schulden.

Op het vlak van de beheersverrichtingen (beleggingen zoals interbancaire plaatsingen en het in portefeuille nemen van lineaire obligaties, schatkistcertificaten en staatsbons) beliepen deze per einde 2007 een niveau van 10,09 miljard (waarvan meer dan drie vierde door aankoop van lineaire obligaties en schatkistcertificaten, vooral door aankopen op het einde van het jaar teneinde het kasoverschot in mindering te brengen van de overheidsschuld), wat een toename met 8,16 miljard vertegenwoordigde ten overstaan van het per einde 2006 uitstaande beleggingsbedrag van 1,94 miljard. Daar per einde 2005 dit uitstaand bedrag 5,03 miljard beliep werd in de loop van het jaar 2006 aldus 3,1 miljard beleggingsafname geregistreerd.

Een tweede belangrijk punt in de overgangselementen van het netto te financieren saldo naar de nominale schuldvariatie in 2007 betreft de overname van schulden voor een bedrag van 2,09 miljard in juni 2007 van het ALESH, het Amortisatiefonds van de leningen voor de sociale huisvesting.

Naast de traditionele rubriek der wisselverschillen, die, omwille van het feit dat de schuld in valuta andere dan de euro, teruggevallen is op een laag peil (namelijk 0,94 miljard per einde 2007) worden de overgangscorrecties eveneens beïnvloed door een bedrag van 656 miljoen aan gekapitaliseerde intresten. Het handelt hier om de jaarlijkse aanpassing, telkens op het eind van de maand december van het betrokken jaar, van de nulcouponleningen van de voor het Zilverfonds speciaal gemaakte schatkistbons. De aan het Zilverfonds toegewezen ontvangsten worden belegd in dit soort schatkistbons op lange termijn en geven een rendement gelijkaardig aan deze voor de lineaire obligaties. Deze gelopen intresten worden telkens toegevoegd aan de hoofdsom (vermeerderd met de vroegere gekapitaliseerde intresten). Zo beliep het uitstaand bedrag aan Zilverfonds-schatkistbons per eind 2006 14.661 miljoen. In de loop van maart 2007 werden daar aan toegevoegd de schatkistbon van 177 miljoen uit hoofde van de regeringsbeslissing van 20 juli 2006 om het begrotingsoverschot 2006, zoals dat in februari 2007 werd vastgesteld door de Nationale Bank van België, als bijkomende bijdrage aan het Zilverfonds te storten. Na toevoeging van voormelde gekapitaliseerde intresten beloopt het uitstaand bedrag aan Zilverfonds-schatkistbons per einde 2007 aldus 15.494 miljoen.

Daar de rijksmiddelenontvangsten het restant zijn van de totale fiscale ontvangsten, geïnd door de federale staat, en de afhoudingen die daarop gebeuren ten voordele van andere overheden en instellingen wordt dit hoofdstuk verdeeld in twee delen : de totale fiscale ontvangsten enerzijds en de afhoudingen daarop en de overblijvende rijksmiddelen anderzijds.

4.1. De totale fiscale ontvangsten

Voor het jaar 2007 werd een totaal aan fiscale ontvangsten geregistreerd van 90,78 miljard wat 4,27 miljard of 4,9 % hoger ligt ten overstaan van 2006, dit evenwel in de optiek vóór dat er correcties aangebracht worden.

Traditioneel wordt het geheel van de fiscale ontvangsten beschouwd na correctie met vertekende elementen die soms een zeer belangrijk niveau kunnen aannemen. Deze correcties, die gewoonlijk en meestal gelieerd zijn aan het feit dat directe fiscale ontvangsten al wel in de beschouwde periode in kas geïnd zijn maar ingevolge diverse administratieve en/of technische redenen nog niet op de exacte ontvangstenplaats van de rijksmiddelenbegroting aangerekend werden en aldus niet in de aangerekende ontvangsten voorkomen, belopen voor het jaar 2007 een opbrengstverhogend effect van 0,44 miljard daar waar deze voor het jaar 2006 geen niveauveranderende invloed hadden.

Na correctie met deze vertekende elementen belopen de totale fiscale ontvangsten een niveau van 91,22 miljard en komen daardoor met 4,71 miljard of 5,4 % hoger ten overstaan van het ontvangstenniveau van 86,51 miljard opgetekend voor het jaar 2006.

11 De tekst onder punt 4 steunt op de gegevens voorkomende in de Algemene Toelichting bij de begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2008. Door aanrekeningsverschillen kunnen de in deze Algemene Toelichting gehanteerde gegevens lichtjes afwijken van de in de maandelijkse schatkistoestand gehanteerde kasgegevens

■ ■ ■ Tabel 13 ■ ■ ■
totale fiscale ontvangsten – 2006 en 2007

(miljoenen euro)				
	2006	2007	Verschillen	
			Absoluut	In %
A. DIRECTE BELASTINGEN (1)				
Belastingen wegverkeer	1.858	1.865	+ 7	+ 0,4
Roerende voorheffing				
- dividenden	1.454	1.497	+ 43	+ 3,0
- andere	1.338	1.602	+ 264	+ 19,7
- kohieren	- 47	- 76	- 29	+ 61,7
Voorafbetalingen	10.845	11.547	+ 702	+ 6,5
Kohieren vennootschappen	1.044	1.540	+ 496	+ 47,5
Kohieren natuurlijke personen	- 3.182	- 3.468	- 286	+ 9,0
Kohieren niet-verblijfhouders	194	93	- 101	- 52,1
Bedrijfsvoorheffing	34.157	35.639	+ 1.482	+ 4,3
Andere	275	263	- 12	- 4,4
Subtotaal	47.937	50.502	+ 2.565	+ 5,3
B. INDIRECTE BELASTINGEN				
Douanerechten	2.031	2.236	+ 205	+ 10,1
Accijnzen en diversen	6.798	6.997	+ 199	+ 2,9
BTW				
- zuivere BTW	22.542	23.765	+ 1.223	+ 5,4
- diverse taken	1.375	1.553	+ 178	+ 12,9
Registratierechten	3.457	3.676	+ 219	+ 6,3
Diversen en boetes	787	814	+ 27	+ 3,4
Successierechten	1.584	1.678	+ 94	+ 5,9
Subtotaal	38.574	40.719	+ 2.145	+ 5,6
C. TOTALE FISCALE ONTVANGSTEN	86.510	91.221	+ 4.711	+ 5,4

(1) inclusief de toerekening aan de betrokken ontvangstenrubriek van de per einde 2007 geregistreerde achterstallige boekingen en inningsverschuivingen voor een globaal bedrag van 439 miljoen.

Uitgesplitst naar directe en indirecte belastingen blijkt dat, na correctie met de vertekende elementen, de directe belastingen voor 54,4 % verantwoordelijk zijn voor deze globale toename van 4,71 miljard en dat de indirecte belastingen, per saldo, zorgen voor 45,6 % van de aangroei.

In de directe belastingen zijn vooral de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen verantwoordelijk voor het nominaal niveau aan opbrengst. De bedrijfsvoorheffing die (na correctie) een totale opbrengst van 35,64 miljard registreert, stijgt ten opzichte van 2006 met 1,48 miljard of 4,3 %. De voorafbetalingen van hun kant, met een opbrengst van 11,55 miljard, stijgen met 0,70 miljard of 6,5 % ten opzichte van 2006 en deze groei wordt volledig gedragen door de rechtspersonen (+ 8,05 %) daar waar de fysieke personen hun belang verder zien dalen met 1,4%¹².

12 Specifiek voor 2007 blijkt dat de evolutie van de voorafbetalingen beïnvloed werd door een verschuiving in belangrijkheid van de eerste vervalddag naar de latere vervalddagen. Tevens ondergingen de voorafbetalingen de invloed van de weerslag van de maatregel van de aftrek voor risicokapitaal (gemeenzaam de “notionele intrestaftrek” genoemd).

De variatie in de belangrijkste kohierontvangsten, namelijk deze op vennootschappen en deze op de natuurlijke personen, compenseren elkaar voor een groot gedeelte. Daar waar de kohieren inzake de vennootschappen een toename met 0,50 miljard registreren, stijgen de netto-terugbetalingen inzake de kohieren natuurlijke personen van 3,18 miljard in 2006 naar 3,47 miljard in 2007, hetzij een minderopbrengst (of een meeruitgave) van 0,29 miljard.

In de indirecte belastingen zijn het vooral de BTW en gelijkgestelde taksen die de hoogste nominale toename van 1,40 miljard ten overstaan van 2006 optekenen. Deze toename wordt vooral veroorzaakt door de zuivere BTW-ontvangsten die stijgen met 1,22 miljard of 5,4 %.

4.2. Van totale fiscale ontvangsten naar de rijksmiddelenontvangsten

Na aftrek van de federaal geïnde ontvangsten voor de financiering van andere overheden, zoals afhoudingen voor de Europese Unie, voor de gewesten en de gemeenschappen, voor de sociale zekerheid en voor diverse andere (kleinere) fondsen en objectieven¹³ blijft voor de federale Schatkist het restant aan rijksmiddelenontvangsten over.

Voor het jaar 2007 blijkt dat van een aangerekend totaal aan fiscale ontvangsten van 90,78 miljard vóór correcties een bedrag van 49,98 miljard afgehouden werd ter financiering van andere overheden, fondsen en objectieven. Per saldo belopen de fiscale rijksmiddelen aldus 40,80 miljard wat nog maar 44,9 % belooft van de totale fiscale ontvangsten.

De voornaamste begunstigen van deze afhoudingen ten nadele van de federale Schatkist voor 2007 betreffen (tussen haakjes de relatieve belangrijkheid) :

- de Europese Unie : 2,69 miljard (5,4 %)
- de gewesten en gemeenschappen voor een totaal van 35,25 miljard (70,5 %) waarvan 16,67 miljard (33,3 %) voor de gewesten en 18,57 miljard (37,2 %) voor de gemeenschappen.
- de sociale zekerheid : 11,44 miljard (22,9 %)
- de diverse andere afhoudingen : 0,60 miljard (1,2 %) waarvan de voornaamste deze zijn in het kader van de effectisering voor een bedrag van 0,44 miljard (0,9 %).

13 Voor het jaar 2007 vallen hieronder : het Rampenfonds, het veiligheidsfonds van de politiezones, de stookolie- en gastoelagen, de fondsen van de Commissie voor de Regulering van de Electriciteit en het Gas (CREG) en de overdrachten in het kader van de effectisering van de fiscale vorderingen inzake inkomstenbelastingen en BTW.

■ ■ ■ Tabel 14 ■ ■ ■
overgang totale ontvangsten naar Rijksmiddelen - 2007

	(miljoenen euro)			
	Totale ontvangsten (TO)	Afhoudingen	Rijksmiddelen (RM)	RM in % van de TO
- directe belastingen	50.063	18.481	31.582	63,1
- douane en accijnzen	9.234	3.151	6.083	65,9
- BTW, registratie en diversen (1)	31.485	28.352	3.134	10,0
(waarvan zuivere BTW)	(23.765)	(22.952)	(813)	(3,4)
TOTAAL	90.782	49.984	40.799	44,9

(1) inclusief successierechten.

Uit de tabel¹⁴ blijkt dat van de totale fiscale ontvangsten, geïnd op federaal schatkistvlak, er slechts 44,9 % overblijft ter financiering van de federale begroting. Daar waar voor de directe belastingen en de douane en accijnsontvangsten gemiddeld 63,5 % overblijven als rijksmiddelen, ligt het restantniveau van de BTW, registratierechten en diverse slechts op 10,0 %. Indien dan nog slechts de zuivere BTW-ontvangsten genomen worden dan beloopt dit restantpercentage zelfs maar 3,4 %.

14 Als bron voor de tabel werd de Algemene Toelichting 2008 genomen. Het gehanteerde totaalgegeven inzake de fiscale rijksmiddelen wijkt lichtjes af (namelijk 24 miljoen of 0,06 %) van het cijfer opgenomen in de schatkisttoestand.

5. De federale staatschuld

De Administratie der Thesaurie doet het beheer van de federale staatschuld die enerzijds bestaat uit schuld uitgegeven of overgenomen door de federale Staat en anderzijds mee gevormd wordt door de schulden van bepaalde instellingen waarvoor de federale Staat tussenkomt in de financiële lasten (onder andere de Regie der Gebouwen).

Per eind 2007 beliep het niveau van de federale staatschuld het bedrag van 285,81 miljard waarvan 285,22 miljard aan schulden uitgegeven of overgenomen door de federale Staat en 0,59 miljard aan schulden waarvoor de Staat tussenkomt in de financiële lasten.

De hiernavolgende commentaar heeft enkel betrekking op de schuld uitgegeven of overgenomen door de federale Staat. Deze kan vanuit verschillende oogpunten beschouwd worden.

Zoals hiervoor gesteld beloopt de schuld een brutobedrag van 285,22 miljard¹⁵. Daar de Schatkist in het kader van het beheer van de schuld ook beheersverrichtingen realiseert, vooral geconcretiseerd door beleggingen en effecten in eigen bezit, die een totaal van 10,09 miljard vertegenwoordigen per eind 2007, beloopt de netto-schuld derhalve een niveau van 275,13 miljard.

Naargelang de looptijd en de munt van uitgifte geeft volgende tabel de verdere onderverdeling van de federale schuld.

■ ■ ■ Tabel 15 ■ ■ ■
onderverdeling federale schuld naar looptijd en munt – toestand eind 2007

(miljarden euro)			
Toestand per eind 2007	Halflange en lange termijn	Korte termijn	TOTAAL
- schuld in euro	246,40	37,89	284,29
- schuld in deviezen	0,94	0,00	0,94
TOTAAL	247,33	37,89	285,22

De schuld op halflange (meer dan 1 jaar en minder dan 5 jaar) en op lange termijn (5 of meer jaar) beloopt per eind 2007 een bedrag van 247,33 miljard en bestaat voor 99,6 % uit schulden in euro. De korte termijnschuld daarentegen bevat geen deviezenschuld¹⁶ en is dus volledig uitgedrukt in euro wat maakt dat de schuld in deviezen ten overstaan van de totale schuld nog maar 0,3 % vertegenwoordigt. Qua muntsamenstelling wordt deze deviezenschuld voor praktisch een

15 Het is de variatie in de niveau's aan bruto-schuld die overeenstemt met de techniek van overgang van het netto te financieren saldo naar de nominale schuldvariatie (dus in bruto-termen).

16 De notie "schuld in deviezen" heeft niet dezelfde betekenis als de notie "buitenlandse schuld"; deze laatste vertegenwoordigt de schuld, zowel in vreemde valuta als in euro, ten opzichte van de niet-ingezetenen.

gelijkwaardig deel vertegenwoordigt door de Zwitserse frank (0,48 miljard) en door de Japanse yen (0,45 miljard).

In het geheel van de totale schuld beloopt deze op halflange en lange termijn 86,7 % en het aandeel van de schuld op korte termijn (op 1 jaar en minder) aldus 13,3 %.

Onderverdeeld volgens de belangrijkste bestanddelen van de schuld uitgegeven of overgenomen door de federale Staat geeft volgende tabel voor de toestand per einde van de jaren 2006 en 2007 de nominale waarden en de aandelen ten overstaan van de totale schuld.

■ ■ ■ Tabel 16 ■ ■ ■
bestanddelen van federale schuld – toestand eind 2006 en 2007

Toestand per einde	2006		2007	
	Miljarden euro	in %	Miljarden euro	in %
A. <u>SCHULD IN EURO</u>				
- Lineaire obligaties	214,22	79,16	220,90	77,45
- Staatsbons	6,84	2,53	6,28	2,20
- Schatkistcertificaten	26,97	9,97	30,39	10,66
- Schatkistbons – Zilverfonds	14,66	5,42	15,49	5,43
- Andere	6,44	2,38	11,22	3,93
SUBTOTAAL	269,14	99,46	284,29	99,67
B. <u>SCHULD IN DEVIEZEN</u>				
- in Zwitserse frank	0,98	0,36	0,48	0,17
- in Japanse yen	0,48	0,18	0,45	0,16
SUBTOTAAL	1,46	0,54	0,94	0,33
C. TOTALE SCHULD	270,60	100,00	285,22	100,00

De lineaire obligaties, vooral bestemd voor de groep van institutionele beleggers, vertegenwoordigen met een aandeel van 77,45 % per einde 2007, het leeuwendeel van de totale schuld. Nochtans is dit aandeel, percentsgewijs ten overstaan van de toestand per einde 2006, gedaald (- 1,71 procentpunt) ten voordele van het toegenomen belang inzake de schatkistcertificaten (+ 0,69 procentpunt) en de restcategorie “andere” (+ 1,55 procentpunt).

De toename in de restcategorie der andere schulden wordt vooral beïnvloed door enerzijds de overname van de schulden van het Amortisatiefonds van de Leningen voor de Sociale Huisvesting¹⁷ en door anderzijds de toename met 1,80 miljard in de tegoeden op korte termijn en beschikbaarheden op zicht van de openbare besturen en gelijkgestelde organismen, dit als resultaat van de toepassing van het koninklijk besluit van 15 juli 1997 waarbij een aantal welbepaalde organismen hun beschikbare gelden op korte termijn en op zicht moeten plaatsen bij de Schatkist.

17 Artikel 3 van het K.B. van 21 april 2007 bepaalt dat op de datum van de ontbinding van bedoeld Amortisatiefonds, de taken, goederen, rechten en verplichtingen van het Fonds overgedragen worden aan de Staat. Op 1 juni 2007 werd alsdan bedoeld Fonds ontbonden en werd de schuld van 2.084,9 miljoen overgeheveld naar de federale staatsschuld.